

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre ————— 6 korona — fillér
 Félévre ————— 3 " —
 Negyedévre ————— 1 " 50 "
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
 Egyes szám ára 20 fillér

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Rákóczy utca 25. sz.)
 Hirdetések jutányos árban vétetnek fel
 Nyitlér sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

Derengeni kezd.

Azaz inkább borul elfele a lát-határ. Hetek, hónapok, sőt mondhatjuk, amióta megszületett, folyton foglalkoztatja a politikai világot az a viperafajzat, mely méregfogait az elevenig bevágta a magyar nemzet testébe, s belőle kiirtani nem lehet. Most ismét megszületett, ifju erővel életre kelt, hogy folytassa tovább megkezdett munkáját, mely hivatva van végleg kimeríteni nemzetünk erőforrásait.

Igaz, hogy ezuttal nehezen jött a világra, de mégis világra jött, el-rejtették arcát, titkolták körülményeit, csak nagyhangú frázisok hirdették, hogy megvan és pedig a magyar nemzet előnyére van meg. A kormányparti sajtó egész örömrivalgással applaudált az ismeretlen cse-csemőnek, dajkája, a miniszterelnök kebelén melengette, csak a kisujját mutatta meg, de elfedte a saskörmöket, nehogy halálos ijedség fogjon el a torzszülött miatt.

Ez is politikai fogás. Időt kellett adni a nagy esemény után, hogy csilapuljanak kissé az idegek, elő kellett készíteni a talajt, mely ismét befogadja a mostohát, hangulatot kellett kelteni a mindenre kész kormányparti sajtó útján, hogy a közönség csakugyan elhiggyje, hogy valami szorongat a markában, mikor ott tulajdonképpen nincsen semmi sem. Azaz van bizony!... De nem nyereség reá, hanem a régi igának já-

romszegei kikalapált és hegyesre köszörült alakjokban.

Mert végre derengeni kezd. Félig meddig lehullott a lepel a kedves maszkról, a miniszterelnök megnyilatkozott, főbb körvonalaiban végre látni engedte, milyen hát az Ausztriával, illetve Körberrel megkötött kiegyezés, mely oly elkéseredett élethalál harez közt nyert elintézését. Amit láttunk, megijedtünk tőle, pedig bizonyára azt az oldalt mutogatta, amelyet leghizelgőbbnek ismert fel a magyar nemzetre. És ha ez is ilyen szerencsétlen, minő lehet a másik, mely még azzal a bizonyos lepelrel gondosan le van takarva.

Tiszától Wekerléig, Wekerléitől Bánffyig, Bánffytól Széll Kálmánig ezzel a kiegyezéssel nyomoritottak bennünket agyon. Most meg lett újrázva. Olyan szédítő tánczot járnak odafent, akik az ország dolgát intézik, hogy folyton forogni kell eszeveszetten, öntudatlanul, mert ha megállanak egy pillanatra, hogy eszmélkedjenek, felfordul velök a világ és hanyatthomlok bukfencheznek lefele a hatalom magaslatáról, mint a sirály, mikor utolsó keserves dalát elfújta.

Széll is belekerült ebbe a for-gatagba és most már járni kell rendületlenül, különben élettelenül terül el hatalmas idomítójának, az osztrák kapzsiságnak lábai előtt. Sem a tehetséget, sem a jóakaratot nála kétségbevonni nem lehet. De ha egy ilyen rendkívüli képességekkel felruházott miniszterelnök sem képes a magyar nemzetre kedvezőbb ki-

egyeződést kötni mint epigon elődje, ebből az következik, hogy tarthatatlan ez az állapot, és mindenáron szakítani kell.

A magyar embernek se teste, se lelke nem kívánja már annak a viszonynak a fentartását, mely guzsba kötötte a gazdaságunkat, elharácsolta készletünket, tönkretette mezőgazdáinkat, bevágta az utat iparunk fejlődésének. Szabadulni kíván ettől a nyügtől, kapkod a levegő után mint a fuldokló nagybeteg, kiben már csak aether injekciókkal tarják az életet.

Ha kormányunk erőtlen a Lajthántuli követelésekkel szemben és akarva-nem akarva ismét lép re ment, appellálunk a parlamentre, appellálunk a népre, hogy fejtse ki ellenállását és ha a viperafajzat életébe kerülne is, vágja ki nemzetünk testéből azt a fekélyt, mely tönkretette életképességünket, a mely megfoszt a jövő reményétől, kiszolgáltatt bennünket annak a népfajnak, amely rajtunk mindig csak elősködni akart, s még azt is irigy szemmel nézte századokon át, hogy úgy ahogy tengődünk.

Ha ez bekövetkezik, akkor aztán elmondhatjuk, hogy derengeni kezd, pirkad a Kárpátok bércei felett egy jobb jövő reménye.

Segítsünk magunkon.

(A sajtó hatalma jó és rossz irányban.)

... És megeredtek az ég esatornái, és az özönvíz elborította a földet... Az emberek rémülve menekültek a hegyekre, hiába — a

TÁRCZA.

Nagy Vinczéről.

Jankovics János elemi iskolai igazgató levélben tudatta Somlyay József budapesti árvaházi igazgatóval, ki az elhunyt tanítványa volt, a nevelésügy fáradhatatlan bajnokának, Nagy Vinczének gyászos halálát. A tanítványnak a levélre adott válasza oly szép, olyan szívet-lelket megható, hogy elolvasása bizonyára kellemesen fog érinteni mindenkit, első sorban természetesen a nagymester személyes ismerőseit, másrészt mindazokat, kik a tanítvány hálás emlékezetében érzéssel bírnak felismerni a nevelésügy apostolainak legbecesebb, legértékesebb jutalmát. Nagy ritkaság ez ma már közöttünk abban a feslett korban, midőn a növendékek jó része megfélekedezik arról a kötelestiszteletről is, melylyel tanárai iránt tartozik, kik érette fáradsnak, műveltségüknek, tudá-

suknak emelésén buzgólkodnak. A levél szó szerinti szövege a következő:

Kedves Barátom!

Elköltözött hát ő is, a népoktatás buzgó apostola, a tanítóképzés igazi nagy mestere: Nagy Vincze, a földi életpályáról egy jobb, egy boldogabb hazába.

Nyugodt, békés lesz neki pihenése a sirban, mert sok volt tanítványának igazi szeretetét és hű ragaszkodását viszi magával örök nyugvóhelyére.

Tanítóm volt 40 évvel ezelőtt az elemi iskola IV. osztályában. Csodálatos volt az ő tanítása. Az ő jelenlétében megszűntünk fizikai lények lenni, átszellemültünk vele együtt s ő vitt, ragadott bennünket magával az Istenséghez, a nemes erkölcsök, az igazi tudás kuforrásához. Lelket képezni, szívet nemesíteni nálánál nem tudott senki jobban. Hozzá fogható tanítót én eddig még nem ismertem ez életben. Született ő e pályára, lelket öntötte tanítványiba.

Élénken él lelkemben ma is képe an-

nak a IV. oszt. tanteremnek, ott az udvarra néző kis igazgatói iroda mellett, (ti ebből osztályt csináltatok, ha jól emlékszem V. VI. osztályt), melyben ő bennünket tanított. Három ablaka tanuló szobáknak a Kápolna udvarára (most már Eötvös-utca, ha jól tudom) nézett, az én időmben ott állt még akkor sz. János kápolnája.

Ha ütötte a 8-at, vagy a 2 órát, alig vártuk, hogy nyiljék az ajtó. Komoly arccal lépett be mindig közzénk, de elmosódtak e vonások, a mint hozzá kezdett a tanításhoz; jóságos, eleven tekintete átjárta egész lényünket s mi önfeledten esüggtünk a nagy tanítómester minden szaván. — Tanítói pályámon ez a tanterem maradt meg legélelnekben emlékezetemben; itt tanultam meg jó tanítómesteremtől: miként kelljen az embernek szívét és lelkét Istenéhez felemelni, ha imádkozik; itt tanultam meg, hogy az Istenbe vetett hit és erős bizalom a legbiztosabb támasz az élet nehéz küzdelmei között.

Nem tudtam és nem fogom tudni felejtteni az én jó tanítómesteremet soha. Kivá-

viz utólérte őket. Ezer- s ezernek gyászos sirja lett a hideg, romboló vizár. . . .

Katholikusok! Tudjátok-e, hogy mi ma új vizözön előtt állunk? Csakhogy ez az özön még rémesebben, még szomorubbant pusztít! Nem a viz-kényszeríti népünket a menekülésre, hanem egy sokkal pusztítóbb elem: a — papir.

A papir, a rosz sajtó, a hitet s tisztá erkölcsöt tömegesen romboló irodalom: ez az a veszély, melylyel szemben katolikus ember, ha csak kicsinyt szereti is önmagát, családját, hazáját s az emberiséget, nem maradhat közömbös!

1. Száz nyelven százezer ujság hagyja el naponként a nyomdát s micsoda mérget hord ki legtöbbször, szokás szerint a legártatlanabb formában! Lépten-nyomon hirdeti a vallás, az egyház, a papság megvetését, a hitközönnyt, az érzékiség és — finom vagy durva — erkölcstelenség uralmát! Egy jó lapra 20—30 rosz esik; még a tiszta-katolikus Francia- és Spanyolországban is az a pár ezer szabadkőműves (és zsidó) az által jut uralomra, hogy 3—4 kath. napilappal szemben kb. 100 katolikus-ellenest ad ki, melyek egyikének 1 millió előfizetője van. Épp így van ez Portugáliában s Olaszországban meg másutt — minálunk is! Aztán csoda-e, ha a tiszta kath. országok már papjaikat is kiűzik, mint a veszett ebeket. . . , csoda-e, ha édes hazánkban is maholnap azok lesznek talán a hangadók, akik neki bizonyosan nem igaz hivei! Ez a sereg liberális és szabadkőműves hirlap csinál közvéleményt, ez terjeszt egészen hamis, alapjában téves elveket, történelmi hazugságokat; ez üti meg a dobot, ahol csak lehet, a „tudomány“ örvé alatt kószáló képtelenségek s az istentagadó „fölvilágosulás számára; ez csalja át „pikáns“ elbeszélések, tárczák, regények útján főleg az ifjabb közönséget és az eddig még romlatlan női nemet először az erkölcstelenség, aztán ami evvel együtt jár — az istentelenség táborába.

Hát még az a rengeteg számu „népszerű tudományos“ irat, mely a lélekből az Istenben való hitet, a szívből az erény szeretetét tövestül kitépi s helyébe istengyűlölést, vallástalanságot, lobogó szenvedélyt ültet!

Hány életűde, egyébként nemes szívet, romlatlan kedélyt mérgezett meg az a százszor megczáfolt és mégis százezerszer ismételt álbölcsélet, melyet egy Kant, egy Schopenhauer, Büchner stb. tált a világ elé s melynek alapdogmája, hogy a kath. vallás az észszel ellenkézlik!

S készakarva hazudó történelmeiket, az igazság helyett a vallástalanságot szolgáló irataikat még nem is említettük (a szélahamos Häckel könyveit, a Renan és Harnack bibliai műveit, melyek még Jézust és sz. Máriát is a legundokabb bűnökkel vádolják). . . .

És az emberölő százkaru szörnyeteg leggonoszabb fajtájáról még nem is szólunk. Ez az u. n. „szépirodalom“ . . . Csak a mindentudó Isten tudja, micsoda rombolást okoz éjjel-nappal ez a rengeteg sok, félig és egészen erkölessértő regény és novella, vigjáték és naptár, folyóirat és divatlap . . . melyekben ugyszólva csak egy az idea: a szemérmelenség . . . ez a rengeteg elbeszélés és költemény, melyekből elég néha egy két sort olvasni, s főleg a fiatalember fölcsigázott képzelete tele van undok képekkel, szíve a legszegenyesebb vágyakkal . . . vére, szenvedélye forr és oly terveket sugall a gyöngeszívűnek, melyek a napvilágtól rettegnek . . . Hány ártatlan lélekből öli ki a tisztaságnak és életkedvnek tán soha többé ki nem nyíló virágát az a titkos, bűnös tűz, melyet ez olvasmányok az ifjubar, de a felnőttekben is lánggra lobbantanak.

És mily mértékben terjed ez a mérge, mely gyermekeink, népünk ártatlanságát s életerejét lábbal tapodja, hogy mint a tisztátalan állat a sárban, úgy kéjelegjen a romlott lélek legpiszkosabb vágyaiban!

Tény, hogy számos különnyomda, sőt valódi gyár, éjjel-nappal vaggon-számra kizárólag ily szennyes regényeket termel. Sok könyvkiadó rövid idő alatt milliommossá lett ez uton. „Csak arról van szó, hogy pénz szerezzenek: ha e miatt a lelkeket ezrével mérgezik is meg erkölesileg.“ A házalók, kolportörök útján nem évenként, de naponként ezer és ezer olesó (!?), czifra, de gyilkoló és irtó rém- és bűnregény jut sokszor ártatlan leánykák, serdülő ifjak, a legveszedelmesebb korban levő férfiak és nők kezébe. Egyetlenegy regény talán valóságos milliomosokat teremt: súlyos, szegenyletes bűnök milliomosait!

Pedig egy ily rosz könyvet nem is csak egy szokott olvasni, hanem a házastárs, — titokban vagy nyíltan — a fiuk, leányok, cselédek, ismerősök, 10-en, 20-an is; ha nyilvános könyvtárba kerül a könyv,

lasztottja volt ő az Istennek, mint tanító, kiválasztottja, mint tanítóképző tanár.

Ha a nehéz, és sok megpróbáltatással járó tanítói pályán vittem valamire, pedig 33 évi működésem alatt itt-ott gáncs, vagy legalább is kellemetlenség érhetett volna, a mi nem következett be soha, a sikert e téren is az én jó és derék szakavatott képzőtanáromnak, Nagy Vinczének köszönhetem. Hivatás-szeretetet, hű ragaszkodást az akkor még nagyon is kevésre becsült tanítói pálya iránt, lelkesedést a népnevelés szent eszméjéért, egyre sarkaló és buzdító ösztönt az önképzésre úgy nem tudott senki önteni az ifjak lelkébe, mint ő tudott.

Iskolátok IV. oszt. tantermében tettem le előtte 1869. július 8-án az érettségi vizsgát a tanítás művészetéből Rudolf Pál, prépost-kanonok, mint püspöki biztos jelenlétében. Innen bocsátott ki az élet útjára felfegyverezve a szakképzettség, a tudás vágyának s a szívjóság nemes érzetének fegyverével.

Megálltam helyemet a népnevelés esz-

mei harezának közepette mindenkor becsüllettel, az ő fenkölt szelleme kisért rögs pályámon, áldja meg őt a Mindenható haló porában is!

Szívem és lelkem együtt gyászol veletek.

S ha utam még egykor Szatmárra, gyermek- s ifjúkori emlékeimnek e kedves helyére visz, első kötelességemnek fogom ismerni: felkeresni ott a hidontuli temetőben a sirt, mely az igazán szeretett jó tanítómnak és felejtethetlen kedves emlékü tanítómesteremnek porló hamvait rejti magában, hogy buzgó imában kérjek áldást Istentől az igazi nagy paedagogus sirjára.

Fogadd, kedves barátom, szíves értesítésedért hálás köszönetemet.

Szívem igaz szeretetével üdvözöllek téged a többi derék kartársakkal egyetemben.

Isten áldjon meg benneteket!

Ölel szeretettel

Budapest, 1903. január 6-án.

igaz barátod:

Somtyay József,
árvaházi igazgató.

100-an, 200-an is. Aztán nem is egyszer, hanem talán 10—20 évig forog kézen a czifra, „érdekes“ könyv, a csendesesen, de biztosan a szívebe lopózó és maró vipera! Még nem is egy ilyen könyvet, talán huszat is irt az írója ugyanígy, s mindeniket tán több százezer példányban nyomtatták . . . (A leányrabló Schenkről irt regények egyike 200,000 példányban fogyott el. Zola regényeit millió számra adják ki.) Oly mértékben terjesztik a házalók e regényeket, hogy pusztán a kolportörök számára egy tuczat külön ujság létezik! Vannak óriási könyvnyomó intézetek, melyek például csak Zolát, csak Dumas-t, csak Sue-t vagy ge Kock-ot nyomtatnak óriási gépekkel — éjjel-nappal; s mind ez a sok mázsa regény arra van hivatva, hogy a legszomorubb módon pusztítson — míg száz és százezer ártatlan kedély, ifjan viruló szív tisztaságából nem marad ez olvasmány után egyéb hátra, mint egy darab rongy — megtépett, bepiszkolt, sárba tiport rongy! . . .

Mit mondjunk a szemérmelthen képek-ről és azok szerzőiről? . . . Mily lázasan dolgoznak ezek, mennyi pénzt, erőt, időt fordítanak arra évenként, hogy mennél gyalázatosabb képeket, regényeket, u. n. tudományos (valójában hitetlen és lebuji) irodalmat terjeszzenek a nép között millió számra . . . (a „Los von Rom“ ezégür forradalmi és hitelhagyó mozgalomban külföldi protestánsok több mint 4 millió röpiratot játszottak be Ausztriába, tele rágalommal a kath. egyház ellen . . .) Katolikus bucsujáró helyeken s egyebütt egész raktárakból játszszaék főleg a kath. nők, gyermekek és családok kezébe azokat az iratokat, melyekben sokszor egy sort, egy verset el nem lehet olvasni, egy képet sem lehet csak futva is megnézni anélkül, hogy (ha valaki nem szikla erényű; ami pedig vajmi ritka!) fülig, hajgyökérig ne piruljon az ember, főleg a félig serdült fiatalság; anélkül, hogy feje a legfajtanabb képekkel, tervekkel, kívánságokkal meg ne teljék, s lázasan forrongó vérén, testén, lelkén át ne zibongjon az a megnevezhetetlenül hatalmas és — szomoruan mámoros érzés, melyet vajmi sokszor nyomon követ a belegegyezés, a bűnös tett, aztán az elfásulás, elromlás, kárhozat . . . Csak ne titkoljuk magunk előtt: így megy tönkre az a sok fiatal, üdén tisztán fakadó ifju szív, mely tán éveken át Isten és ember öröme volt — azelőtt csupa nyíló, csupa hókeblü liliom, tiszta gyöngyfehér . . . s most — egy könyv miatt! — nem más, mint rut férgekkel nyüzsgő, sáros és rothadt gaz, kívül talán még életűde, viruló, — belül már emészti a gyilkos, sorvasztó kór.

És mi nyugszunk . . . ? Mintha minden rendjén volna? . . .

Pedig hej! mit tehetnénk mi — persze nem álmodozó sóhajokkal, hanem tettel! Gyors, erélyes, rendezett, állandó, vállvetett működéssel! A mi fegyvereink is hatalmasak ám! Az ellenfél löfegyvere az — érzékiség s az olvasók romlott természete, a miénk nem oly hizelgő, de mélyebben fog: és ez az — igazság! Annyi bizonyos, hogy ha minden katolikus legalább valamit tenne a jó sajtó ügyéért, „bizony hamar megváltoznék a föld színe“ (br. Hornig). Most alig álmodott boldog szép időre ébrednénk nem is nagyon sokára, melyben az igazság napja földerülne erre a sok tapogató, tévelygő, boldogtalan szívre! mert nem is hinnők, mily óriási hatalma van a jó sajtónak is, ha — támogatjuk.

2. Tény, hogy egy kath. ujságról (a nagy Görres lapjáról) a hatalmas Napoleon kimondotta, hogy jobban fél ettől az ujságtól, mint egy hadseregtől; ugyanő Görres lapját Európa 5 nagyhatalma közzé számítottta.

S mily nagyszerűen működik mindenfelé (ahová eljut!) pl. a „Fabiola“ (Wisemann biborostól) Vagy pl. a jezsuita Coloma „Lappáliái“, Spillmann „Bátran és hiven“, „Woxindoni csodavirág“, Bolanden művei stb. és egyéb kath. regények s novellák — oly hatalmas alkotások ezek a legérdekesebb, legköltőibb alakban, hogy romlatlan kedély nem olvashatja őket szívbeli emelkedés, igazi műgyönyör s haszon nélkül. Csak egy példát említek: egy kath. nő regényt irt a kereszténytelen rabszolgaság ellen („Tamás bácsi kunyhója“). s Lavigerie bib. szerint ez a regény volt főoka a rabszolgaság beszüntetésének Amerikában.

S nem lenne-e édes hazánk, elnyomított édes hazánk, szellemi s anyagi sorsán, mintegy egy csapással segítve, ha katolikus igazainkért életre-halálra küzdő ujságainkat s mindenekelőtt főleg a folytonosan szegényedő keresztény magyar nép javáért oly lelkesen küzdő kath. krajczár-újságot az *Uj Lap-ot*, legalább minden felnőtt kath. magyar járatná és olvasná? Hát még — és ez volna a legégetőbb szükség, — ha legalább minden némileg tehető kath. magyarországi lakos beállna valamely kath. könyves- vagy sajtó-egyletbe, pl. a pozsonyiba, melynek egyetlen czélja a kath. sajtó felvirágoztatása; vagy, aki magasabb műveltséggel bír, a budapesti Szent-István-társulatba (Bpest, VIII. Szentkirályi-utca 28.), mely megjegyzendő oly olesón osztja könyveit, mint sehol másutt nem történik egész Magyarországon!

3. Hanem hát néhány zengzetes szó-lammal és jámbor sóhajjal még nem érünk czél: tetterős legyen buzgalmunk, tetterős édes hazánk és szent vallásunk szeretete; mutassuk meg haladéktalanul és erélyesen, hogy legszentebb kincseinkért valamit áldozni is tudunk; áldozni azáltal, hogy irgalom nélkül kitiltjuk házunkból, könyvtárainkból, gyermekeink kezéből azon lapokat, könyveket, naptárakat stb., melyek szent hitünket s a tiszta erkölcsöt nem tartják föltétlen tiszteletben, — áldozni azáltal, hogy a jó sajtó ügyét vállalva támogatjuk s nem engedjük, hogy majdhogy el ne sülyedjen... olvasókörök alapítunk, jó irányu kölcsön-könyvtárakba lépünk, megrendeljük a kath. napi- és heti-lapokat, szépirodalmi folyóiratokat, naptárakat, regényféléket, olvassuk és terjesztjük azokat ajánlás és kikölcsönzés útján; tömegesen terjesztjük a röpiratokat, főleg olyanok közt, kik más uton az igazságot sohasem hallanak meg.

Azért föl, fegyverre, sikra, akárki vagy, k. olvasó! Nem üzleti reklám, a legtisztább meggyőződés kiáltja: úgy szereted önmagadat s felebarátaidat, úgy szereted gyermekeidet s édes hazád népét, úgy szereted Istenedet és az ő anyaszentegyházát, amint még ma tüzre hánysz minden katolikusellenes vagy akárcsak gyanus iratot is, mely a házadba belopózott, s amint még ma azon zászló alá esküszöl, melyre a „katolikus sajtó“ szent neve van írva, s a mely alatt a legtisztább isten- és honszeretet, a legnemesebb szándék és a legférfiasabb erő küzd az igazságért, viv valóban titáni harczt a nép igazi jólétéért.

Persze, amíg még kath. ember is „N. Fr. Pr.“-ét, liberális lapokat, szennyes tar-

talmu „friss“ ujságokat, darwinista böleselőket, készakarva hazudó történeteket, pornografikus regényeket és féktelenül szabados folyóiratokat olvas, míg a kath. irodalmi vállalatok támogatás hiányában alig tengenek... addig ne csodálkozzunk, ha legszentebb jogainkat s érdekeinket az ellenfél folytonosan sárba tiporja, büntetlenül teszi lábát a nyakunkra, elnyomoritja hazánkat, elsorvasztja gyermekeink testét-lelkét... ne csodálkozzunk, ha a politikában és közéletben, tanszékeken és gazdasági téren — mindenütt! — egy rongy vagyunk, melybe minden utcai kamasz belemarkolhat, beleköphet; visszaszorítanak, mellőznek, lehetlenné tesznek, csak azért, mert igaz katolikusok, szent István való ivadékai vagyunk!! Mi vagyunk az okai... miért nem segítünk magunkon!?

Tirolban egy cselédeány 100 uj előfizetést szerzett egy kath. folyóirat számára! — Nem tehetnénk-e mi is ilyenfélét? Mily nemes tett, mily vallásos és hazafias cselekedet! Támogassuk a kath. irodalmat, és apostolok vagyunk! Egy munkás, egy iparos, egy gimnazista, egy szerény életkörübe szorult leányka is valóságos apostolla lehet! Hát még a pap, a tanár vagy tanító, s főleg kisebb helyeken az intelligencia képviselői... az alantások s egyenrangúak között... olvasókörök, kölcsönzés útján... és sajtóegyletek útján! (Felvilágosítással szolgál az orsz. kath. sajtóegylet, Pozsony, Grössling-utca 14.)

Annyi bizonyos, hogy — mint dr. Wahl, drezdai püspök és apostoli követ mondta — „aki kath. iratokat megvesz, olvas és olvasás végett másoknak ad, éppoly érdemszerző cselekedetet hajt végre, mint az istenfélelem vagy irgalmasság bármely más cselekedete; sőt ez manapság a katolikusnak egyik legnagyobb kötelessége!“ A híres hithirdető, P. Roh S. J., szintén sokszor mondogatta: „Aki jó olvasmányt iparkodik terjeszteni, valódi apostol!“

„Jó könyvek és folyóiratok terjesztése s a rosszak üldözése a jelenkor apostolainak egyik legfontosabb feladata,“ — mondja a kitűnő népies író Wetzel (Világiak apostolkodása). Sőt mi több, a lánglelkű mainzi püspök-hitvalló, Ketteler V. E. báró, e szigorú, határozott itélettel sem riadt vissza:

„Akinek manapság a kath. sajtó iránt nincsen érzelme, az ne tartson többé igényt arra, hogy katolikusnak nevezze!“

Azért föl, katolikusok, segítsünk magunkon, gyermekeinken, hazánkon, szent vallásunk ügyében! Az ellenség sorakozva, rendszeresen támad reánk a legbiztosabban élő fegyverrel: a hit és erkölcsértő irodalommal: mi pedig még alig sorakozunk?!...

A pápa és legjobbaink biztosítanak: mentsétek meg a sajtót és átváltozik a föld színe! Föl! e nagy czélt el kell érünk, és el is akarjuk érni, akarjuk és pedig tettel, áldozattal, bátor küzdelemmel!

Előttünk a pálya!

Borús az ég, sötét felhők tornyosulnak rajta: zivatar van készülben, s ha idején nem segítünk magunkon, elsöpör az — özönvíz! Három dolog menthet meg még minket: először a sajtó, másodsor a sajtó, és harmadsor egyelőre ismét csak a hithű erkölcsileg tiszta, katolikus sajtó.*)

Fenn lobog a zászló, — utána, katolikusok, utána, honfiak!!

*) E cikket a pozsonyi orsz. kath. sajtót támogató egyesület külön röpiratban is kiadta, hol azok, kik a nép közt terjeszteni óhajtják, megrendelhetik. 100 pld. — 1 K., 500 pld. — 3 K., 1000 pld. — 5 K.

Középkori áramlat.

(Megszívvelésül a Szatmári Hirlapnak.)

A Szatmári Hirlap vasárnapi száma a fenti czim alatt vezérezikket közöl, melyben hozzányul olyan vallási kérdésekhez, és egy igen tiszteletre méltó testület tagjaihoz, miért is azt a lezser, gond és bú nélkül megszületett elmefuttatást szó nélkül hagyni nem tudjuk.

Mar maga a kiindulási pontja sophiszmán alapszik, természetesen nem lehet más a belőle levont következtetés sem. Azt mondja, hogy az ultramontanizmus mindenfelé harcban áll az állammal és a néppel, s erre a bázisra helyezkedve megtépi a Jézustársasági rendet, s a kath. egyház hitigazságait egy szerinte „szellemes“ francia író nyomán a gyűlölet dogmájának nevezi.

Eltekintve attól, hogy a Szatmári Hirlap szerkesztőségének egyetlenegy tagja sem tudná precízírozni, mi hát voltaképen az „ultramontanizmus“, mert őszintén bevalljuk, hogy mi sem tudjuk és ilyen a valóságban nem is létezik, legfellebb a zsidó ujságírók agyában született meg, ezeket a legalább is meggondolatlanul — roszakaratot ezuttal még nincs kedvünk feltételezni — tett kijelentéseket a kellő értékre kívánjuk redukálni.

Ultramontanok alatt bizonyára a keresztényeket s első sorban a katolikusokat érti, legalább a cikk szövegéből így lehet kivenni. De engedelmet, édes kolléga ur, nagy tévedésben van. Nem az ultramontanizmus folytat harczt az állam és a nép ellen, — hanem a zsidó ujságok és az azok által megrontott tömeg és az elvetemült államférfiak, kiknek lelkében se Isten, se morál, — a keresztények ellen. Ezek akarják szétszaggatni azokat a kötelékeket, melyek a közönség jó nagy részét még ma is vallásához fűzik, hogy ők dominálják a helyzetet és haláshassanak a zavarosban teli marokkal. Főleg a kath. egyházi javak után ácsingóznak sanda szemekkel. Itt a bibe, kedves kolléga ur. Nem elég, hogy tönkretették már erkölcsileg és anyagilag a népet, de még onnan, úgy veszik észre, kacsingat egy két zsiros koney. Nem így van-e, tisztelt kolléga ur?...

És mi az a jezsuita politika, kérdjük szeretettel. Vajjon látott-e már a Szatmári H. szerkesztősége, jelesül a fenti cikk írója valaha egy eleven jezsuitát?... Ha látott, bizonyára csakis az utcán, amint ment hazafele a gymnasista növendékekkel, vagy a zárdából, hol predikált, vagy más egyházi funkciót teljesített. Azért kérdezzük ezt, mert azokat a tiszteletreméltó atyákat mindmennyi chimerának nézi, kiknek egyeben sem jár az eszök, mint a politikán, meg Isten tudja, minémű gonoszságokon. Nem úgy van az, kedves kolléga ur!... Azok mindannyian rendkívüli előzékeny, magas műveltségű és nagy tudományu férfiak. Engedje meg, ha hozzájok hasonló alakot itt köztünk, még a Szatmári H. szerkesztőségében sem tudnánk felfedezni. Nem zugiskolákban szerették azok a műveltséget és a tudományt, de nem elégedve meg a legmagasabb színvonalon álló oktatás eredményével, folytonos önképzés által tágitják tudományos ismereteik körét. Kérdezzen meg csak kolléga ur olyan egyéneket, akik színről-szinre ismerik őket, vajjon nem a legnagyobb tisztelettel fognak-e nyilatkozni rólok és boldognak érzik magokat, ha társaságukban néhány percet is eltölthetnek, mert köztük csak profitirozni és művelődni lehet. Politikával egyáltalában nem foglalkoznak, sőt még a társadalmi érint-

kezéstől is távol maradnak. Főtörékvésők jámbor és erkölcsös élet által Istennek szolgálni, magukat az erényes életben gyakorolni, a népet vallásos és erkölcsös életre oktatni, s legfőbb örömük, ha határozott, jellemzilárd hazafiakat tudnak nevelni nemzetöknek. Ez a jezsuiták kizárólagos politikája, kedves kolléga ur!!... Más politikát ők sem nem üznek, sem nem ismernek. És legyenek szívesek megkérdezni növendékeiket, akik már kint vannak az életben, nem szerencséseknek érzik-e magokat, hogy az ő kezeik közt növekedhettek fel. Ne a zsidó ujságokból tessenek meríteni ismereteiket, melyek mindenáron szeretnék sárbarántani ezt a megközelíthetetlen tudományos magaslaton álló rendet, hanem magából az életből, akkor bizonyára más véleményt fognak formálni a szeretetreméltó Jézustársasági atyákról.

Hogy az eltévedt szász trónörökösne esetét, — ismét csak a zsidó lapok — a jezsuita nevelésnek tudják be, ez szintén sophisma. Látja kedves kolléga ur, hiába tanítaná a csacsit pl. a czimbalom művészetére, nem fogna biz' azon a legnagyobb odaadás se semmit. A tényállás az, hogy a trónörökösneben még az a nevelés, melyhez hasonlót másutt nem, csakis a jezsuitáknál kaphatott, — még az sem volt képes elfojtani azt a jóvért, mely a bükás útjára terelte. Különbösen családi betegségnek kell lenni, hiszen a fivére is ugyanabban a hajóban evez. Tisztelt kolléga ur kérdést intézett a hölgyekhez, hogy mit tartanak a szász trónörökösne regénye felől. És örvendetes, hogy a legtöbb válasz elítélőleg nyilatkozik. Örvendetes azért, mert úgy látszik, hogy itt Szatmáron a nők nem sülyedtek annyira, hogy ne legyenek képesek átérzeni a nő hitvesi és anyai kötelezettségét. Lehet ugyan, hogy nem minden válasz női kézből eredt, mi azonban e tényben nem akarunk fiktiót keresni. De tessék nyugodtan gondolkozni fellette, annak a nőolvasójának lesz igaza, aki azt mondta, hogy: „Én a szász trónörökösne bolondnak, — Giront pedig haszonlesőnek tartom.“ Korrektebb feleletet képviselni sem lehet. Ne tessék tehát ezt az eltévedést a jezsuiták számlájára írni, sőt úgy áll a dolog, hogy a szerencsétlen asszonyon még ők sem voltak képesek segíteni.

Kedves kolléga ur szíves volt a kath. egyház hitigazságait egy „szellemes“ francia író nyomán a gyűlölet dogmájának nevezni. Legyen meggyőződve róla, hogy az a francia író egyáltalán semmi szellemességet nem produkált ezzel a kijelentéssel. Tény, hogy istentagadónak, erkölestelennek kellett lennie, olyanféle alaknak, mint az önök által szintén dicsőített Zola, ki trágárságaival évszázadokra mételezte meg a nemzedékeket, aki előtt nem volt szent embertársainak becsülete, erkölcsi élete, aki kész volt megrontani milliók szívét, csak hogy magának hasznot hajtson, tőkét szerezzen. A kath. egyház hitigazságaiban, azoknak, akik ismerik, örömük és vigasztalásuk van. Reményt nyújt nekik a jövőre, felemeli őket a sors csapásai között, helyre állítja lelkek egyensúlyát, ha talán az igaztalanul közbejáró körülmények megzavarták azt. Szóval benők lelki megnyugvást találnak. Persze, akiknek nincsen vallása, se nem ismeri azokat az igazságokat, se rólok véleményt alkotni nem tud. És az ilyen kérdésekhez illetéktelen kézzel hozzányulni legalább is gyöngédség azon a valláson levő egyének érzelmeivel szemben. Látja kedves kolléga ur, mi soha sem tettük levetség tárgyává azt

a valóságos zsidóvárosi zajt, melyet például a zsinagógákban lehet hallani. Istenőket akarják dicsőíteni vele, minket tehát eltölt a jóérzés, ha úgy tetszik, a jezsuita nevelés, hogy az ő szentnek tartott cselekményeik pellen-gére állításában leljük kedvünket. Kérjük tehát nagy szeretettel, tessék minket meghagyni ami hitbeli meggyőződésünkben, amely minket boldogít, önök különben sem bírhatnak érzéssel a kath. egyház hitigazságai iránt. Nagyon helyes az a kijelentésük, hogy: „ki-ki a maga tüzhelyénél igyekezzék apostolkodni.“ Tessék ezt applikálni ad hoc.

Lám, mennyivel háládatosabb téma volna, ha azok ellen a zsidó ujsorások ellen írna vezércikkeket, akik 4—500 perczentre csapják be a megszorult ügyefogyott falusi parasztot, akik hamis mértékkel hamisított bort és pálinkát mérnek, akik megrontják az élelmi szereket, hogy minél több profitot szerezzenek, — vagy írhatna azok ellen a szenzálok ellen, akik tömegestől csábítják honfiainkat, hogy idegen földön keressenek hazát, — csak azért, mert nekik a perczent kijár, sőt sokszor sikerül a lépementeket megfosztani egész pénzkészletöktől is. Vagy írna azok ellen az iparlovagok ellen, kiknek se hajlékuk, se hazájuk, kikről azt sem lehet tudni, honnan jöttek és hova mennek, csak megjelennek itt is, amott is, s amint sikerült becsapni a kiszemelt áldozatokat, szedik a sátorfát és tovább állanak. Vagy igyekeznék kipuhatolni, vajjon nem a Thal-mudban esett-e hiba azoknak a kasszafuróknak a nevelése körül, kik közül a két elfogott (a károlyi és a váraljai is) véletlenül zsidó. Lám, mi ezt is csak véletlenségnek mondjuk, pedig ha keresztények lennének, a zsidó lapok aligha ki nem süttötték volna, hogy a papok az okai, vagy pláne egyenesen azok tanították meg őket erre a szép mesterségre. Itt tessék apostolkodni, napról-napra nyilik reá az alkalom.

Nekünk pedig tessék megengedni, ha azon véleményben vagyunk, hogy a XX. század kezdetén nem a középkori eszmék és korszellem üznek játékot a kifáradt modern emberiséggel, hanem a zsidó-liberális irány fejt ki utolsó erőlködését a kereszténység, respektive a kath. egyház ellen, melyet még ma is a legnehezebben bevehető várnak tart, mert ha ezt — más keresztény felekezetek érzékenységét is felébrésztve sikerülne legyűrni, a többivel aztán elbánik, mint akárcsak a macska az egérrel.

H i r e k.

Személyi hír. Marczali Henrik, budapesti egyetemi tanár, a magyar tudományos akadémia tagja, országos hírvé történész e héten több napon át városunkban időzött, hogy adatokat gyűjtsön vármegyénk nagynevű fiának, Kovács Lajos élettörténetének megírásához. A tudós tanár igen becses anyagra talált az elhunyt fiánál, Kovács Béla kir. tanfelügyelőnél. Szabad idejében a város nevezetesebb helyeit tekintette meg. Szombaton délelőt megnézte a püspöki levéltárat, hol a legrégebb okmányok után érdeklődött, majd az egyházmegyei könyvtárat látogatta meg. A könyvek figyelmes vizsgálata után azon véleményének adott kifejezést, hogy a könyvtár igen sok értékes művet tartalmaz.

Schönborn gróf nagybetey. Schönborn Buchheim Ervin gróf, a munkácsi uradalom tulajdonosa nagybetegen fekszik. Pár nappal

előtt tüdőhurutot kapott, mely azonban tüdőgyulladásba ment át. Környezete aggódik életéért.

A főkapitány ügye. Korbay Károly dr. főkapitány lemondását a belügyminiszter nem fogadta el, s az ügy a minisztérium fegyelmi tanácsa elé fog kerülni. Így az új főkapitány kinevezetése is beláthatatlan időre el lett odázva.

Eljegyzés. Berenczei és járdánházi Kovács Sándor nagybányai szolgabíró s vármegyei földbirtokos eljegyezte hiripi és ivácskői Szuhányi Margit kisasszonyt, Szuhányi Ödön ivácskői földbirtokos leányát.

Lelkészwálasztás. Makay Elek batizi ev. ref. lelkészt, ki városunkban segédlelkési minőségben éveken át működött, a biharmegyei Fenesre lelkésznek választották meg.

Nagy idők tanuja. Kirilla Tivadar, 48-as honvédfőhadnagy, nyug. számtanácsos és városi volt adótanácsos Nagykárolyban 74 éves korában elhunyt. Román ember léteére igazi magyar volt, ki mint főhadnagy küzdötte végig a szabadságharcot. A fegyverletétel után besorozták az osztrák hadseregbe, hol szintén főhadnagyságig vitte. Kilepven a katonai szolgálatból, vármegyei alszámvézőnek nevezték ki, majd az igazságügyminiszterium számvézőségéhez került, honnan mint számtanácsos ment nyugalomba. Ezután mint nyugdíjas tisztviselő Nagykároly városa választotta meg adótanácsosnak.

Ujmisés áldozár. Bacsinszky Dániel gör. kath. áldozár, Bacsinszky Mihály nagylucskai esperes lelkész fia e hó 17-én tartotta első szent miséjét és osztotta ki áldását a hívek közt Nagylucskán. Az egyházi szertartást az ujmisés szülei házában gazdag lakoma követte.

Ebéd a jezsuitáknál. A jézustársasági atyák, a múlt vasárnap, Jézus szent neve ünnepén fényes ebédet adtak a kir. kath. főgymn. tanári karának tiszteletére. Az ebéd alatt számos felköszöntő volt, melyeknek sorát a rend főnöke, P. Hippich István nyitotta meg, a tanári karért üritvén poharát, a szellemes felköszöntőre Rathovszky Pál főgymn. igazgató választott elítelve a főnököt és a rend tagjait.

Hymen. Pótor Elemér olesvaapáti ref. lelkész, ki városunkban is több ideig állomásozott, jegyet váltott néhai Tóth Sámuel lelkész leányával, Juliska kisasszonnyal Serkiben. — Szász Lajos bírósági végrehajtó jegyet váltott özv. Mihálkáné szül. Papp Irén urnővel, Papp Lajos gör. kath. lelkész nővérével.

Kinevezés. Vármegyénk főispánja Galgóczy József ügyvédjelöltet közigazgatási gyakornoknak nevezte ki.

Egy pályadíj ügye. A Kölcsey-Kör a múlt évben pályázatot hirdetett eme tételre: „Szatmár törvényhatóságának alkotásai 1872-től napjainkig és azon rányelvek megjelölése, melyek nyomán a város fejlődése remélhető.“ Pályadíj 200 korona volt kifizetve. Két munka érkezett be, melyeket a választmány dr. Fodor Gyula, dr. Kelemen Samn és Lengyel József tagokból álló bizottságnak adott ki megbirálás végett. A bíráló bizottság döntött és pedig egyhangulag, csupán dr. Fodor Gyula tett indítványt néhány stiláris módosítás iránt. Az ügy a választmány elé került, mely a jelentést elfogadta, hozzájárult a bírálók határozatához, felbontotta a jelíges levelet, melyből Mátray Lajos főgymn. tanárnak, az irodalmi szakosztály elnökének neve tűnt ki, ki a pályadíjat időközben fel is vette. A másik pályamunka szerzője, Fodor György városi levéltárnok azon-

ban egy beadványt intézett a választmányhoz kérve az előbbi határozat megsemmisítését azon indokolással, hogy *Mátray* azon a gyűlésen, mely a pályamunkák sorsa felett döntött, maga is jelen volt, sőt a vitában is részt vett. A Kölcsey-kör választmánya e hó 16-án előbbeni határozatát megsemmisítette, s kötelezte *Mátrayt*, hogy a már felvett pályadíjat fizesse vissza. *Mátray* a személye ellen indított házának tudván be az eljárást, az irodalmi szakosztály elnökségéről lemondott, sőt a Kölcsey-körből is kilépett, a pályadíj visszafizetését mint jogtalan követelést megtagadta azon indokolással, hogy ő jelen volt ugyan a fenemlített gyűlésen, de ő az eredmény eldöntésére befolyást nem gyakorolt, mert a választmány egyértelműleg hozta meg határozatát, csupán néhány jelentéktelen megjegyzést tett a dr. *Fodor Gyula* által ajánlott stílári javaslatokra. A pályadíjat azonban, — minthogy ezek után megtartani nem akarja — a Kölcsey-tér vasrácserítésének felállítására ajánlotta fel. Ez a száraz tényállás. Páratlanul álló eset talán az egész világon, melyhez ezuttal nem fűzünk semmi kommentárt, minthogy az egyik fél azt állítja, hogy *Mátray* lényegesen befolyt az eredmény eldöntésére, a másik ellenben tagadja. A választmány lesz hivatva tapintatosan intézni el az ügyet, melyet jobb volna meg nem történné tenni, mert semmi szín alatt nem kívánatos, hogy egy egyesület életében ilyen esetek forduljanak elő.

A főispán jótékonyága. Vármegyénk főispánja a Kölcsey körnek a jelenlegi Kölcsey-tér rendezésére 20 koronát adományozott.

A Kölcsey-Kör szabad lyceumi előadása f. hó 22-én csütörtökön d. u. fél 6 órakor lesz a városháza közgyűlési termében. Az előadó *Dr. Fechtel János* tanár, a ki a történelem köréből fog előadást tartani. Meghívókat a kör nem bocsát ki, csupán a lapok útján hívja meg az érdeklődőket, a kiknek tömeges megjelenésére számít.

Az ifjuság bálja. Szombaton este folyt le a Pannóniában az ifjuság által rendezett bál. Előkelő, de nem nagyszámu közönség mulatott a bálteremben, míg a karzat teljesen el volt foglalva a kíváncsiak tömegével. Akik jelen voltak, pompásul mulattak a honvédzenekar és Oláh Feri bandája mellett.

Difteritisz a vidéken. Sárközön fel lépett a gyermekvilág pusztító betegsége, a difteritisz. Már eddig sok beteg és sok áldozat van. A kerületi főszolgabíró elrendelte a szükséges óvintézkedések végrehajtását, hogy a veszedelmes járvány a rendelkezésre álló eszközökkel elfojtassék vagy legalább is mérsékelhető legyen.

Egyet elfogtak. Rendkívüli ügyességgel hajtották végre a gazemberek a nagy-károlyi adóhivatal kifosztását, honnan mintegy kétszáz ezer korona értéket szállítottak el. Párnap mulva ugyanolyan vakmerőséggel tettek kísérletet Szinyérváralján, ahol azonban nem sikerült a manipuláció. Minden kétséget kizárólag a nagy-károlyi rablók próbáltak ott is szerencsét, kik közül a rendőrségnek ott helyben sikerült egyet elfogni, a többi azonban elmenekült. Most ismét kézre került egy, épen akkor, midőn az ellopott értékpapírokra tul akart adni. Csernoviczban árulgatott négy darab ezer koronás 4%-os koronajáradékkötvényt mikor rajtaütött a rendőrség és letartóztatta. Az előbbi napokban Lembergben, Targopolban sikerült neki mintegy 19 ezer korona értékű értékpapírt elárúsítani. Csernoviczban azonban rajta-

vesztett. A jómadarat Reisz Herschnek hívják. Már haza is szállították, hogy büntetését elvegye. Ezután az ügyes fogás után méltán várható, hogy a többi társak is hurokra fognak kerülni.

A budapesti kath. kör táncestetéje. Jan. 14-én a kath. körben fényesen sikerült táncmulatság volt, milyen kedélyességre még a vidéken is ritkítja párját. A tánczosnők meg lehettek nagyon elégedve, mert közülök egy sem árult petrezselymet, dicséretökre legyen mondva a nagy számmal egybegyűlt fiatal embereknek. Tündéri fényben ragyogott a diszterem, melyben a párok lejtettek; remek kivált a három nagy villamos csillár. Csaknem kivilágos kivirradtig — egy negyed 7-ig tartott a vidám mulatság. — Feltűnt nekem, hogy mindössze egy pap volt jelen, míg Szatmáron, de még Nagybányán is az ember ilyenkor többekkel találkozik az egyházi rendből. L.

Feloldott kettős haldos ítélet. Tudvalevő dolog, hogy a helybeli kir. törvényszék az esküdtek verdiktje alapján *Dobje Alexa* és *Bura Juon* komorzáni oláhokat halálra ítélte a *Bura Mihályon* elkövetett borzasztó gyilkosság miatt. Az ügy azonban nincs teljesen tisztázva, mert csak egy terhelő tanu van, de terhelő az orvos szakértők véleménye is. A vádlottak konok tagadásban vannak. A kir. kuria az ítéletet feloldotta és újabb tárgyalást rendelt el.

Örült urinő. Egy százados özvegye férje halála után egyedül éldegélt lakásában. Mostanában Árpád utcán a Halmiféle házban lakott. Bizonyára a régi jobb idők elmúltja miatti bánata nehezült lelkére, melytől szabadulni nem volt többé képes. Végzete csakugyan utólért a szerencsétlen nőt, s ma már jótéví volna számára a megváltó halál. *Pokorny Lajos* nének hívják, hajdan boldogság és jólét vette körül, férje halálával azonban reá nehezült a rettentő csapás, melynek sulya alatt összeroskadott. Az udvarban levő többi lakók már régebbi idő óta észlelték, hogy ninesen normális állapotban. Baja napról napra előrehaladt, végre már dühöngeni kezdett, úgy hogy a rendőrség oltalmát kellett igénybe venni. *Tankóczy Gyula* h. főkapitány megjelent lakásán a rendőrökkel, de a boldogtalan nő észrevette, hogy mit akarnak vele cselekedni, magára zárta az ajtót és onnan szidta a rendőröket. A főkapitány végre lakatossal felnyitatta az ajtót és a beteg nőt elszállította a hasonszenvi kórház megfigyelő osztályába.

A rutén név kerülendő. Vármegyénk főispánja a nemrég megindult mozgalomból kifolyólag a következő felhívást intézte a főszolgabírákhoz és polgármesterekhez. Hitelt érdemlő helyről kapott értesülésem alapján arról győződtem meg, hogy a „rutén“ hivatalos elnevezés, mely különben is csak a napi sajtó néhány évi használata folytán van divatban, mint külön népfaj elnevezés éles választóvonal gyanánt tekinthető és bénítólag hat a magyar művelt elem érzelmére és gondolkodási módjára és az idegen ajku köznép megmagyarosodására, sőt észrevehetőleg a rutén nemzetiségi öntudat felkeltésének és lassankénti fejlődésének kiindulópontját képezi, a mi nemzeti szempontból már magában véve hátrányos, de későbbben veszedelmessé is válhatik, tekintve a galiczi rutének közelségét. De másrésről nem tartom a „rutén“ elnevezést a történelmi igazsággal megegyezőnek sem, a mennyiben a magyar liturgia hivei; nem tartom helyesnek, hogy a magyar liturgiá-

nak állami szempontból előnyös terjedése elé a „rutén“ név korlátokat emeljen. Tekintetbe véve továbbá azon körülményt, hogy a magyar királyi földmivelésügyi miniszter ur is az előbb ugynevezett „rutén akció“ nevéből, valószínűleg a fenti fontos okoknál fogva, a „rutén“ szót kihagyta és azt alkalmasabb „hegyvidéki“ szóval pótolta, azért felkérem, miszerint megkülönböztetésül a görög katolikus vallásu románoktól, a munkácsi egyházmegye vallási fenhatósága alá tartozó egyének és intézmények czimzésénél ezentul feltétlenül kerüljék a „rutén“ elnevezést és ahol arra szükség volna, ott kizárólagosan az egyszerű „görög katolikus“ jelzéssel éljenek. Felkérem továbbá arra is, hogy saját hatáskörében oda hatni sziveskedjék, miszerint ezen indokol ujtás nemcsak a hivatalos érintkezésben, hanem a társadalmi életben és közfelfogásban szintén bemenetelt találjon és állandóan meghonosodjék. Az e tekintetben tapasztalt eredményről azután annak idején szives értesítését kérem. Nagy-károly, 1903. január 7. Gróf *Hugonnai Béla* s. k. főispán.

Színházi műsor. — Szerdán: Tosca, színmű. — Csütörtökön: Svihákok, operette. — Pénteken: Ripp Van Vinkle, operette. Félhelyárakkal. — Szombaton: Hoffmann meséi, operette. — Vasárnap délután: Baba, operette. Este: Strikhe, népszínmű. — Hétfőn: Szegény Jonathán, operette. Félhelyárakkal.

Kémény tűz Atilla-utcán. Kémény tűz volt hétfőn déltájban Zemler Sámuel fuvaros Atilla-utcai 5. sz. házában. A gyorsan előhívott tűzoltóknak sikerült a nagyobb veszedelemnek elejét venni.

Értekezlet. E hó 25-re hivta össze *Pap Géza* polgármester a szatmári színi kerülethez tartozó városok képviselőit. Nagy-károly, Eperjes, Beregszász, Munkács és Kis-Várda tartoznak hozzánk.

Bányász-mulatság. A felső- és alsó kapniki kincstári „altisztikar“ folyó évi február hó 1-én, azaz vasárnap az alsó-kapniki állami iskola termeiben jótékonyezélu zártkörű tánczvizalmat rendez, melyre a t. közönséget ez uton is meghívja a rendezőség. Belépti díj: Személyjegy 1 kor. 20 fill. Családjegy 3 kor. Kezdeté este 8 órakor. Félülfizetések hirtalpilag nyugtáztatnak. Jó és olcsó italokról gondoskodik a rendezőség. Főrendező: *Dr. Baresy Lajos*, *Deutsch Aladár*, *Neubauer Elemér*, *Stiglinez János*, *Kriszt Gyula*. Rendezők: *Treitli József*, *Fábián József*, *id. Cséry Lajos*, *Konczvald Ödön*, *Kriszt György*, *Gladávsky Ferencz*, *Schnir Imre*, *Richter István*, *Dézi Sándor*, *Nensli János*, *Győry Ödön*, *Szirmay Ferencz*, *Slevenszky Sándor*.

Farsang. Az iparos ifjak elhatározták, hogy szokásos farsangi multságukat az idén is megfogják tartani. A rendezőség már meg is alakult. A bál febr. 8-án lesz a Pannóniában. A *gözmalmi molnárok* álarozos bált rendeznek febr. 1-én a Vigadóban, kezdeté este 7 órakor, belépő jegy egy korona.

Műy bajban szenvedő fordul az eredmény legnagyobb kilátásaival a *Ferencz József keserűviz* természeti gyógyszeréhez? Óriási tömege ez a dolgozó emberiségnek, akár szellemi vagy kézi munkával foglalkozzék, melynek visszás, reákényszerített életmódja folytán akár az emésztésben, akár egyáltalán a legfontosabb szervekben érzett zavarok miatt panaszra van oka. De azon szegény gazdagok is, a kik az asztal örömeiből nagyon sokat élveztek, s ezért elhállyasodással fenyegettetnek, mindig a biztos,

bélürüléseket hatványozó Ferencz József keserűvizhez menekülnek. Ez esetben elődeinknél részben növényi, részben műleges könnyebbítő szerek, s ezek közt nem ritkán igen költségesek voltak kéznél. E szerek gyakran valamely gonosz következménnyel, káros visszahatással voltak összekötve. A Ferencz József keserűviz e szereket természetes, erőteljes oldó ereje folytán oly zavaroknál, melyek vérbőség és emésztési hiba folytán jött létre, tulszárnyalta már. Mint normális adag elégséges egy boros pohár = 150 grammnyi vízzel, reggel éhgyomorral, a víz hőmérséklete ne haladja meg a 12 R. fokot, de ajánlatos külön kóresetekben az orvos urak tanácsát igénybe venni. Bár milyen különbözők is a szenvedések, melyekkel a természet az ő kedvencét, az embert meglátogatja, egyuttal kevés megbetegedésre alkotott olyan könnyű különleges gyógyszerközt, mint a melyet a Ferencz József ásványvíz képez, mely általános kedveltsége és használata miatt most már mindenütt, még távoli világrészekben is könnyen megszerezhető.

Gyászír. Dienes Gyula cs. és kir. századosnak, kit csak nemrég helyeztek át Egerbe, s onnan Budapestre, halál hírért veszszük. Régi vese és agyhaja az utóbbi időben gyorsan előhaladt, úgyhogy a Riván levő cs. és kir. gyengélkedő házba kellett ápolás végett szállítani. Itt érte utól a hó 17-én a halál.

Felhívás. A szatmár-németi határ szamosbalparti részének tagosításánál érdekelte birtokosság 30 napon belüli nyilatkozatra hivatik fel az iránt, hogy: *a tagosítással beálló birtokviszonyok változása után kívánja-e a községi mezőri szolgálatot az eddigi gyakorlat szerint fentartani? Tájékoztul közlöm, miszerint az 1894. évi XII. t. cikknek a mezőrendőrségről szóló 75. §-a szerint külön mezőrt csak az tarthat, akinek egy vagy több szomszédos község határában 100 kat. holdnál nagyobb birtoka vagy bekerített helye van, azonban a város (község) a kisebb birtokosok dülönkinti csoportosulásának és ezuttal külön mezőrt tartásának lehetőségét elzárni nem óhajtja és ha a birtokosság írásbeli kötelező nyilatkozatával biztosítva látja a megkívánt, mezővéd szolgálatot, elől jelzett törvény 74. §-ának második bekezdése alapján, hajlandónak igérkezik a hivatalos jellegű mezőrtök alkalmazását mellőzni. Ez iránybani írásos nyilatkozatok alóli hivatalban adandók át, a hol a netán szükséges bővebbi felvilágosítások is készséggel megadatnak. Szatmár-Németi, 1903. január hó 14. Pethő György gazd. tanácsos.*

Színház.

A hét legfontosabb színházi eseménye Juhász Ilona tegnapi jutalomjátéka volt. Első énekes primadonnánk kitűnően választotta meg darabját, mert abban fényes alkalma nyílt teljesen érvényre juttatni énekművészetét. Szép ház, viharos lelkesedés, s remek virágcsokrok és babérkoszoru jutalmazták igazi művészetét.

Jan. 14-én Gyárfás Ödön vendégszerepelt Rákosi Jenő „Bolond” című operettjében, melyben tág tere nyílt erős drámai tehetségét kimutatni. Gyárfás Ödön szereplésével már a mult alkalommal meg voltunk elégedve, s ez az előadás csak megerősített kedvező véleményünkben. Gondosan áttanult szerepét nagy kifejezéssel és hatalmas erővel játszotta meg.

Lónyay Piroska e héten is rászolgált, hogy a közönség kedvence legyen. Minden szerepét jó kedvvel, temperamentummal játszotta meg, s kedves megjelenésével minden darabban megnyerte közönségünk osztatlan tetszését.

Holéczy Ilona erős drámai tehetségét állandóan érvényesítette, s pompás külseje kisebb művészi hibáktól elvonta a hallgatóság figyelmét. Sok taps s több virágcsokor jutalmazták e héten is.

Torday Adél a pénteki „Babában” mint Lancelot (Juhász Ilona helyett) megállta helyét s úgy énekszámait, mint pathosztól ment játéka dicséretet érdemel.

Éltsy Emiliát sokszoros szereplése nem fárasztotta ki, s habár néha több melegséget, élénkséget várnánk el tőle, mindamellett sima rutinjával, diskrét játékával a társulatnak állandóan a legszimpatikusabb tagja. — Tehetségét leginkább az Ocskay Brigádosban nyílt volna alkalma mint Dilli kifejteti, sajnos azonban e szerep drámai erejével megbirkózni egészen nem tudott. B. Polgár Fáni mindig az ő szimpatikus nyugodtságával tünt ki, Vedródy Gizi naiv alakításait ügyesen használta fel, Bera Rózsiról dicsérettel ismerjük el, hogy a tulzástól tartózkodott.

Egry Kálmán nagyrebcsülésünket mindjobban kiérdemli. Változatos szerepeiből mindig kiváló alakot kreált. Több előadást ő mentett meg. — Pogány Gábor tisztartóját művészettel dolgozta fel.

Ferenczy több kitűnő alakítást nyújtott, énekével pedig mindig hatást tudott elérni. E héten szerencsés szerepe volt a „Bolond”-ban.

Szentes alakításában kissé egyforma, de jó kedvű ötletes mókáival állandóan derűtségben tartotta a közönséget. Ocskayban szerepe nem volt szerencsés, s az intrikus köpenye alól folyton kiérett a jókedvű buffó.

Bodának a héten egyedül a Babában nyílt alkalma érvényesülni, ott azonban, mint első alkalommal is, nemcsak tenorjával, de ügyes játékával is teljes elismerést érdemelt.

Bátosy a Pogány Gáborban s az Ingyenélőkben ügyesen és kiváló gonddal festett, Ocskay azonban több erőt igényel. Szinte sajnáljuk, midőn valóban magas intelligenciára valló megszokott gondos alakításai helyett nem megfelelő szereppel kell küzdenie.

Ligeti mindig értékesebb tagja lesz a társulatnak, nemcsak komikumáért, de változatos alakító képességeért is. Sikereit egymásután aratta a Babában, Kis szökevényben, Ocskayban. Esetleges távozásának híre kellemetlenül érint.

Krémer Ocskayban mint vikárius egyetlen tökéletes alak volt, a Bolondban és Böregérben (sekrestyés) is megállta helyét.

Fodor Oszkártól ujabban elfogadható alakításokban láttuk Ocskai szatmári diákját és az „Ingyenélőkben” Veiner Vilmost. Juhai a fiatal szerelmes szerepekben, Torday a síhederek megjátszásában ügyesek voltak.

Különben a heti műsor a következő volt: *jan. 14-én* Gyárfás vendégszereplésével tele ház előtt Rákosi Jenő „Bolond” című operettje jó összjátékban, *jan. 15-én* csütörtökön kis közönség előtt Ferenczy Pogány Gáborja, mely sikert egyáltalán nem aratott. A darabban cselekmény nincs, s bár van néhány jó alak, a hozadalmas párbeszédnek unalmassá teszik, a befejezése pedig képtelen; Pénteken zónában a Baba ismét zsuffolt házat vonzott.

Szombaton a Hoffmann meséi helyett a Kis szökevény került színre a kevés előkészülethez mért silány előadásban. Vasárnap délután kis ház előtt a Vén bakkancsos, este majdnem üres ház előtt az Ingyenélők. Hétfőn a szó szoros értelmében zsuffolt ház előtt zónában itt másodszor Ocskay brigádos vonatott előadásban, a szerepek sikertelen kiosztásával, végre tegnap: Kedden közepes ház előtt jó összjátékban és általános dispoziáció mellett a remek zenéjű Böregér aratott sikert.

A heti eredmény tehát elég változatos képet mutat. Jól sikerült jutalomjáték, vendégszereplés, gyenge újdonság, előkészületlen régi darab, itt ott sikerült alakítással. Ez uttal csak arra kérjük a direktort, hogy olyan darabokat vegyen a műsorra, melyek szerencsés szerep osztást, s így jó előadást ígérnek. — A színlapok botránysos sajtóhibáiért pedig felelőssé a titkárt.

Irodalom.

Karkecz Lajos pilis-maróthi plébános a legközelebb multban „A mi pörünk” cím alatt egy munkát adott ki, melyet a kegyuraságok alatt álló lelkészek saját jól felfogott érdekükben igen nagy sikerrel használhatnak. — A nevezett munka a kegyuri járandóságok, jogok és köteleességek körül előfordult mulasztásokból eredett polgári per lefolyását tárgyalja. Sok dologban felvilágosítással szolgál és a per lefolyása alatt felmerült egyházi kérdéseket kellő világításba helyezi. Ma, mikor olyan sok esetben csaknem teljesen magára marad a lelkészkedő papság, hasznos munkának bizonyult Karkecz műve. Megrendelhető a szerzőnél Pilis-Maróthon, róm-kath. plébánia.

Ára bérmentes elküldéssel 1 kor. 10 fill.

Előkelő bemutatás. Szapáry Pál gróf a Park-Klub elnökgazgatója személyesen mutatta be a fürdőügyi kongresszus vasárnapi értekezletén ama gyönyörűen illusztrált tartalmas ujságot, mely mint a Park-Klub hivatalos lapja, *Budapesti lapok* címen most jelent meg a 8 oldalos, szépen illusztrált fürdőügyi mellékletet ad, mely behatóan foglalkozik a magyar fürdőkkel írásban és képben, közli a fürdővendégek névsorát és az Országos Fürdőforgalmi Egyesülettel összeköttetésben álló fürdővállalatok ismertetését. Az előkelő világnak e pompásan összeállított lapja egyuttal az Automobil-Klub hivatalos közlönye is, mely sport ma főuri körökben erősen divatos. A Park-Klubnak és zseniális elnökgazgatójának gróf Szapáry Pálnak ez illusztrált és mégis olcsó folyóirat megindításával az volt a célja, hogy a magyar uri családoknak oly ujságot adjanak ismét a kezébe, mely a család minden igényeinek megfelel, magas nivón álló, kedves irodalmi része van, képei érdekesek és művészi kivitelűek. A legnagyobb előny az, hogy a lap minden előfizetője ugyan abban a kedvezményben részesül a fürdőkben mint a tervezett Orsz. Fürdőforgalmi Egyesület tagjai s így díjtalanul kapnak minden fürdőügyben felvilágosítást s a fürdőkben kedvezményes árakat. A fürdőkongresszuson részt vett fürdőigazgatók és városi kiküldöttek nagy örömmel fogadták Szapáry Pál gróf bejelentését, a ki a Budapesti Lapok bemutatásakor azt az idegenforgalom iránt érdeklődők szives figyelmébe, és jóakaratu pártfogásába ajánlotta. A szép ujság ára félévre 10 korona, mely a kiadóhivatalnak küldendő: Budapest, VI., Teréz-körut 2., a hol szivesen küldenek mutatványszámot.

Terményárak.

Termény métermázsanként	Szatmáron			
	kor.	fil.	kor.	fil.
Tiszta buza	14	50	14	—
Kétszeres	12	40	12	15
Rozs	12	50	13	20
Árpa	10	50	11	20
Zab	—	—	5	60
Tengeri	11	60	12	20
Kása	14	67	—	—
Fehér paszuj	16	—	17	10
Tarka	16	00	13	20
Szilva	12	—	6	70
„ füstölt	44	00	48	—
Répeze	—	05	—	—
Krumpli zsákja	2	40	2	80
Szalonna	1	36	1	20

PÁLYÁZAT.

A Sándorfalusi kántor-tanítói állásra

pályázat hirdettetik.

Javadalma:

I. Mint kántornak.

- mintegy 14 köblös szántó föld és rét haszonélvezete.
- 12 köből vegyes élet.
- 6-öl hasáb tűzifa beszállítva.
- stóla mintegy 52 korona.

II. Mint tanítónak.

- 180 korona készpénzben.
 - tandij mintegy 52 korona.
- Az államségély kérése 800 koronára való kiegészítésig — folyamatban.

Felszerelt folyamodványok f. é. január 31-ig **Láng Ferencz** espereshez küldendő **Erdődre** (Szatmár-megye.)

K I A D Ó K

1903. január 1-től

a Káptalan Deák-téri házában azon helyiségek, melyeket jelenleg a „**Pázmány-sajtó**“ használ.

Értekezhetni az alapítványi pénztárnál.

Ingyen és bérmentve kap

mindenki egy kezelési könyvecskét, melyből bárki képes

Legfinomabb Liköröket és Rumot

hideg uton minden készülék nélkül még a legkisebb mennyiségben is országsherte ismert arómáimmal előállítani.

WATTERICH A.

Budapest, VII., Dohány-utca 5. sz. alatt.

Olcsó pénz.

Birtok parcellázás!

Tulajdonos **Debreczeni Első Takarékpénzár** megbízása folytán rendkívüli kedvező fizetési feltételek mellett **f. évi használatra bérbeadjuk vagy eladjuk**

holdankinti parcellákban

Nagy-Ar községben (f. gyarmati járás) levő I. oszt. szántó és kaszálóból álló mintegy

1400 holdas nemesi birtokot,

(legmodernebb emeletes kastély, kiválóan gondozott park és gazdasági épületekkel.) -- Venni vagy bérelni szándékozók forduljanak levéllileg vagy személyesen nagyari, fehérgyarmati vagy szatmári irodánkhoz.

Ezzel kapcsolatosan értesítjük a n. é. közönséget, hogy **budapesti és külföldi első rangú pénzügyintézetnél 15-70 évig terjedő**

olcsó törlesztéses kölcsön

kapható 600 koronától a legmagasabb összegig, első és második helyen a legrövidebb idő alatt oly kedvezményrel is, hogy az adós elhalálozásával tartozása is megszűnik és az örökös tehermentes birtokhoz jut. Meglevő terhek is átváltoztathatók ezen kedvezményes kölcsönre és esetleg **nagybösszege.**

Ügyfeleink kívánataira felvettük továbbá üzletkörünkbe az alábbi ügyletek lebonyolítását is:

- Szerzünk olcsó személyi és váltóhitelt.
- Elvállaljuk birtokok parcellázását, birtokok és házak eladását, vételét, bérbeadását és bérbe vételét.

3) Nyilvántartjuk a felsorolt kereskedelmi ügyekben a keresletet és kínálatot.

Neuschloss Testvérek

törvényszikleg bejegyzett cég, **BANK-BIZOMÁNYOSOK.** Szatmári iroda: **Árpád-utca 20. Telefon sz. 16.**

Olcsó pénz.

Havanna rum,

mely

Adler és Gold cs. és kir. udvari szállítók által Kassán

kerül forgalomba, az elismert **legjobb és legolcsóbb tearum.** **Kapható** minden fűszer és csemege üzletben.

E rum utóbbi időben silány áruval való gyakori utánzásnak van kitéve, miért is a t. teakedvelő közönség törvényesen védett címkeire figyelmeztetik.

Szőlőoltványok

szokvány minőségben és európai nemes gyökere és sima vesszők mélyen leszállított áron. Oltványok ezre 90-100 ft. Mindenik a legkiválóbb bor- és csemegefajokból, fajtisztán teljes jótállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felelne, úgy az oda- és visszazárlási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszazárlatom. Így mindenik ebbeli szükségletét az en költségemen házához szállítva tekintheti meg.

É l ő k e r i t é s.

Gleditschia esemeték és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül esztétikus kiadással, melyen nem bolyg ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen kulcsoszáthatók. **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítési és kezelési utasítás mellékeltek.** Bővebb tájékoztató végett szíves fénynyomatú díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki címét egy levelezőlapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hoi annak tartalmát hasznára ne fordítanak, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekében áll, kik rendeltet semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltak, melyek mindenkinek nagy szolgáltatást tesznek.

Diócsesemeték. Két éves, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyészése majd minden gazdagságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.
Cím: „Ermelléki Első Szőlőoltvány-telep“ Nagy Kágya, u. p. Székelyhíd.

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybéli megrendelések hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt áruk.	
1 ko.	frt. kr.	1 ko.	frt. kr.
1 ko. I. Marha hus	52	1 ko. debreczeni páros	80
„ „ Sertés	56	„ „ Lengyel kolbász	76
„ „ Borju	56	„ „ Sonka kolbász	80
„ „ Bárány	—	„ „ krakói	80
„ „ Juh	—	„ „ Krinolin	80
„ „ Friss hajú olvasztani	72	„ „ Parizer	80
„ „ „ szalona	68	„ „ Máj sajt	80
„ „ „ bőr nélkü	68	„ „ Disznófej sajt	64
„ „ Friss kolbász bors.	100	100 pár Virsli tormás	4
„ „ fok. czitr.	64	100 pár frankfurti	8
„ „ Friss zsír	80	100 drb. Salvaládó	4
Kolbász áruk.			
1 ko. Szalámi	180		
„ „ füst. magyar kolb.	80	1 ko. Sonka pácizt	1
		1 ko. Sonka csont nélkül	110
		„ „ „ kifőve	2
		„ „ Császár hus bőrrel	80
		„ „ Karaj bőr nélkül	80
		„ „ Lapoczka és oldal	64
		1 ko. Pácizt nyelv	1
		1 drb. Sertés nyelv	20
		1 ko. Tepertő	60
		Szalonák.	
		100 ko. Fehér szalona	80
		1 ko. Paprikás stráf	80
		„ „ Kolozvári szelet	88
		„ „ Füstölt szalona	88

Tisztelettel

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

PÁZMANY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA
SZATMÁR, Rákóczy u. 25.

Készít mindennemű nyomdai szakba vágó munkákat a **legjutányosabb árak** mellett.
Vidéki megrendeléseket azonnal készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR. IRODAISZEREK s PAPIROK a LEGOLCSÓBB ÁRON szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a

„HETI SZEMLE“

politikai lap is, melynek előfizetési ára egész évre 6 kor. Tanítók- és iparosoknak 4 kor.
Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

és szárvíz.

Fogorvosi műtermemet

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készítik: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.

!!! Kivánatra szárpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül.
Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos**, orvos-fogorvos.

és szárvíz.

Tüzifa-eladás.

2 éves vágásu **első rendü** hasáb bükk és gyertyán vegyesen, köbméterje **6 korona**

1 kis kocsi (10 köbméter) vételnél **57 korona 50 fillér**,
1 nagy kocsi (20 köbméter) vételnél **115 korona**.

házhöz szállítva.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a **Szatmár-erdődi h. é. vasut üzletkezelőségénél, Szatmár, Deáktér 24 sz. (Takarék-pénztári épület).**

Őszi és téli idény!!

PÁSKUJ IMRE

Saját készítményü fehéreneműm az ezredéves országos kiállításon jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért milleniumi éremmel kitüntetve.

HAZAI IPARCSARNOKA SZATMÁRON.

Szepességi gyepen fehéritett len-vásznak. damasz asztal- és ágyneműk gyári árakban, valamint szepes-iglói pamutvásznak és sifonok. Erdélyi gyapjuszövetek férfi öltözetekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltökre való kelmék.

Női, férfi, leány- és fiu-fehéreneműk gyára.

Nagy raktár a híres pécsi keztükéből, női derékfűzőkből (Miederekből) nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap- és esőernyők, nyakendők, gallérok, kézelők stb.

Székelyföldi és bánáti házi iparcikkék. Szóttos női és férfi mosókelmék, minden fajtájú **divatos női ruhakelmék**, reverendaanyagok férfi és gyermek posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keztük, budai és székesfehérvári kékfestő és minden színü divatos erettonok, vollek, zseftek és battistok; kalotaszegi „varrottások”, bánáti e-zékely kötények, függönyök, ágy- és asztalterítők, kezdett munkák nagy választékban, szőnyegek, paplanok, pokróczok matrácok stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék

legszebb kivitelben a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Női és férfi ruhák és fehéreneműk varratását vállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre

bérmentve küldök.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt“-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bologna, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse 1. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Aján!

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben **Szövetek méter száma** is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után a lcsón szállíttatnak

Arjegyzékek és szövetminták ingyen ésbérment